

ДІАГНОСТИКА ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Кучмійова Т. С., Онопрійчук Д. О.

Миколаївський національний аграрний університет (м. Миколаїв)

Фінансова стійкість є одним із найважливіших факторів успішного функціонування підприємства. Вона характеризує здатність підприємства задовольняти свої поточні та майбутні фінансові зобов'язання.

Діагностика фінансової стійкості передбачає оцінку його фінансового стану на основі аналізу фінансових показників. Розглянемо доволі популярний метод – коефіцієнтний аналіз. Він передбачає розрахунки та порівняння фінансових показників, що характеризують різні аспекти фінансового стану підприємства.

Звичайно, багато науковців займаються дослідженням фінансової стійкості, і тому, існує багато визначень поняття «фінансова стійкість», розглянемо декілька понять.

Фінансова стійкість підприємства – це такий економічний стан підприємства, за якого забезпечуються стабільна фінансова діяльність, постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, ефективне управління фінансовими ресурсами, безперервний процес виробництва та реалізації продукції, розширення та оновлення виробництва [1]. Як зазначає А. В. Лісовий [2], фінансової стійкістю вважаються дослідження здатності мобілізувати фінансові ресурси та використання їх у напрямі, який забезпечить економічне зростання».

При аналізі фінансової стійкості підприємства необхідно провести розрахунки показників, за якими ми зможемо правильно та коректно оцінити підприємство. Показники фінансової стійкості можна умовно розділити на дві групи (рис. 1). Ці коефіцієнти відображають різні аспекти фінансової діяльності і можуть бути корисними для інвесторів, кредиторів, аналітиків та управлінців. Досліджуючи їх, ми зможемо отримати глибший розуміння фінансового стану підприємства чи особи, оцінити ризики та можливості, а також приймати обґрунтовані рішення щодо інвестування, кредитування чи планування фінансів. У нашому дослідженні ми розглянемо основні коефіцієнти, їх значення та практичний застосунок для оцінки фінансового стану, а саме:

1) коефіцієнт автономії – характеризує ступінь незалежності підприємства від зовнішніх чинників. Розраховується як відношення власного капіталу до валюти балансу.

2) коефіцієнт фінансової залежності – обернений показник до коефіцієнту автономії. Розраховується як відношення валюти балансу до власного капіталу.

3) коефіцієнт фінансування – надає інформацію про те, наскільки підприємство забезпечено фінансовими ресурсами для здійснення діяльності та виконання своїх зобов'язань. Розраховується як відношення залученого капіталу до власного.

4) коефіцієнт заборгованості – використовується для визначення ступеню

заборгованості перед постачальниками або споживачами. Розраховується як відношення суми довгострокових та поточних зобов'язань до валюти балансу.

5) коефіцієнт довгострокового фінансування – вказує на те, яка частина фінансування підприємства є довгостроковою. Розраховується як відношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до валюти балансу.

6) коефіцієнт строковості запозиченого капіталу – показує, яка частина заборгованості має бути погашена в короткостроковому періоді, а яка – в довгостроковому.

Загальний фінансовий стан підприємства

- Коефіцієнт фінансової автономії
- Коефіцієнт фінансової залежності
- Коефіцієнт фінансування
- Коефіцієнт заборгованості
- Коефіцієнт довгострокового фінансування
- Коефіцієнт строковості запозиченого капіталу

Забезпеченість поточних активів власним оборотним капіталом

- Коефіцієнт забезпеченості поточних активів власним оборотним капіталом
- Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власним оборотним капіталом
- Коефіцієнт покриття запасів
- Коефіцієнт маневреності власного капіталу

Рисунок 1. Показники фінансової стійкості за категоріями

Розглянемо коефіцієнти забезпеченості поточних активів власним оборотним капіталом:

1) коефіцієнт забезпеченості поточних активів власним оборотним капіталом – розраховується як відношення власного оборотного капіталу до вартості оборотних засобів.

2) коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власним оборотним капіталом – розраховується як відношення власного оборотного капіталу до запасів.

3) коефіцієнт покриття запасів – розраховується як відношення суми власного оборотного капіталу і кредиторської заборгованості до запасів.

4) коефіцієнт маневреності власного капіталу – розраховується як відношення власного оборотного капіталу та власного капіталу.

Отже, діагностика та аналіз фінансової стійкості підприємства є важливим елементом фінансового управління та стратегічного планування. Для забезпечення фінансової стійкості підприємству слід ретельно аналізувати і керувати своїми фінансами, враховувати поточні та майбутні фінансові зобов'язання, ефективно розподіляти ресурси, контролювати витрати та максимізувати прибуток. Також важливо мати стратегію розвитку і резервні фінансові ресурси, щоб впоратися з непередбаченими ситуаціями. Кожне підприємство повинно приділяти належну увагу підтриманню і підвищенню

своєї фінансової стійкості, оскільки це сприяє його успішному функціонуванню та довгостроковому успіху.

Джерела та література

1. Мамонтова Н. А. Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методи її забезпечення (на прикладі підприємств харчової промисловості): автореф. дис. канд. екон. наук; Інститут економічного прогнозування НАН України. Київ, 2001. 17 с
2. Лісовий А. В., Чуницька І. І. Аналіз фінансових ресурсів як базис формування фінансового потенціалу. *Бізнес-Навігатор*. 2010. Спецвип. 21. С. 96–101.

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА В. І. АЛЬБІЦЬКОГО В РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ В УМОВАХ ІНТЕНСИВНОГО ПІДНЕСЕННЯ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ НА РУБЕЖІ ХІХ-ХХ ст.

Панасюк А. О.

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН (м. Київ)

Актуальність вивчення епохи, в якій працював заслужений професор Харківського технологічного інституту (ХТІ) (наразі – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут») Василь Іванович Альбіцький, зумовлюється можливістю застосування набутого тоді досвіду управління науково-технічним розвитком суспільства в наш час, через детерміновану природу цього процесу. Період, у якому трудився вчений, охоплює кінець ХІХ – початок ХХ ст., і був насичений грандіозними змінами і зрушеннями в різних галузях, які визначили подальший розвиток суспільства та технологічного прогресу. Адже саме тоді, на зламі ХІХ – ХХ ст. Російська імперія переживала швидкі зміни в економічному та суспільному розвитку. Після скасування кріпацтва 1861 р. процеси індустріалізації набували великої інтенсивності, особливо просунулися вперед вугільна, металургійна, машинобудівна, легка та харчова промисловість, а також сільське господарство. Проте, даний економічний підйом пробудив складні виклики у сфері кадрового забезпечення, де спостерігалися прогалини у забезпеченні технічної та вищої спеціалізованої освіти, тому різко відчувалася гостра нестача фахівців, таких як інженери, техніки та агрономи.

Для вирішення питання нестачі освіченого персоналу, Міністерство фінансів Російської імперії восени 1870 р. звернулося до Учбового комітету Петербурзького практичного технологічного інституту (СПБПТІ). Ця ініціатива мала на меті підготувати матеріали для створення нового вищого навчального закладу, який слідував би прикладу Петербурзького вишу, але з урахуванням особливостей та можливостей місцевого науково-технічного потенціалу, і вибір впав на Харків. Згодом, 16 квітня 1885 р. царський уряд затвердив положення,